

Zondag Cantate – zondag Zingt

Op deze zondag is er een bijzondere plaats voor zingen en muziek. We hebben een geweldig koor in ons midden en we luisteren naar de klanken van ons nieuwe orgel.

En in deze tijd na Pasen is er ook een zondag die 'Cantate' heet, dat betekent: Zingt. En ik zal eerlijk bekennen dat het eigenlijk vorige week zondag – zondag Cantate was in de kerkelijke kalender. Maar omdat ik wist dat we vandaag en het nieuwe orgel zouden horen en een koor in ons midden heb ik onze zondag Cantate maar uitgesteld tot vandaag.

In de zondagen na Pasen worden we opgeroepen, opgewékt, om te zingen.

We lazen uit Psalm 98 : Zing voor de Heer een nieuw lied: wonderen heeft Hij verricht. Het zingen is maar niet een aardige bijkomstigheid in de kerk, een versiering aan de rand van onze diensten.

Nee, zingen is wezenlijk voor de kerkdienst en voor het geloof.

En daarbij kunnen wij ons afvragen:

zingen we omdat we geloven óf is het eerder zo dat we zingen om te geloven?

En ik herinner mij een gezang uit mijn jeugd : ‘k Heb geloofd en daarom zing ik. Ik vond dat altijd al een wat vreemde regel. Alsof je geloof eerst een vast omsloten - bijna afgesloten geheel moest zijn voordat je zingen kon/zingen mocht?

Psalm 98 zegt het toch net iets anders:
Zing voor de Heer een nieuw lied,
wonderen heeft Hij verricht.

Het zijn Gods wonderen, Gods Woord en Gods daden,
die het zingen in ons losmaken. Dáar ontspringt het lied;
en ook al zouden wij niet meer geloven
en de kerk moeten sluiten bij gebrek aan geloof en
gelovigen,
dan nog zou -om met diezelfde psalm te spreken-
de zee en alles wat daar leeft haar stem verheffen
en de rivieren in hun handen klappen en de bergen
jubelen voor het aangezicht van God.
Misschien kunnen we, moeten we het wel zó zeggen :
het loflied gaat vaak vooraf aan ons geloof.
En we zingen ons geloof niet zo zeer uit, maar eerder
drinken we het, al zingend, in.

Om het heel concreet te maken: je kunt dus heel goed
gewoon meezingen in de kerk zonder dat je zo zeker
weet óf je eigenlijk wel gelooft.
Het geloof is dan geen voorwaarde om het loflied te
zingen, maar geloof kan een mogelijk gevolg van het
zingen zijn.

Muziek en geloof.
Er is volgens mij een grote overeenkomst tussen muziek
en geloof. Je kunt het er eindeloos over hebben en toch
zul je nooit precies de goede woorden vinden om

duidelijk te maken wat het precies is, en wat het voor je betekent, wat het met je doet in je leven. Net als bij liefde, bij geloven.

De kracht van muziek - en ook die van geloof en liefde overigens - is groot. Muziek spreekt tot de verbeelding en tot het hart of je nu jong of oud bent of ertussenin: voor iedere leeftijd, voor iedere stemming, voor ieder gevoel is er wel muziek.

Als je vol energie zit en je wilt eens even goed aan het werk in huis: ramen zemen, vloeren dweilen, opruimen dan zet je andere muziek op dan wanneer je op de bank wilt bijkomen van een inspannende vergadering.

Je wilt andere muziek horen als je net een rot dag achter de rug hebt op school, op je werk dan wanneer je verliefd wakker wordt.

Muziek kan trouwens ook behoorlijk irriteren.

Kinderen die de muziek van hun ouders niet om aan te horen vinden, ouders die niet begrijpen wat hun kinderen nou zo mooi vinden aan wat zij 24 uur per dag via hun koptelefoon beluisteren.

Je hebt mensen die gruwen van Bach en mensen die zich niets mooiers kunnen voorstellen dan Bach.

Je hebt mensen in de kerk die genieten van het samen zingen bij het orgel en mensen die denken: 'O nee, he, toch niet alle coupletten van zo'n sloom kerklied.

'Niet voor niets is dat wat gezongen wordt of dat wat juist niet gezongen wordt in kerkdiensten vaak een bron van meningsverschillen.

En hoe zit het dan tussen muziek en geloof?

Muziek raakt vaak een religieuze snaar in mensen,
muziek kan je in verbinding brengen met wat de zin,
de oorsprong van leven is, met wat uitstijgt boven wat
wij mensen kunnen bedenken.
Muziek kan je in verbinding brengen met God.

En het mooie is dat allerlei soorten muziek dat kunnen:
dat kan klassieke muziek zijn, dat kan een kerkelijk
gezang zijn, maar evengoed popmuziek.
Al zingend, al luisterend weet je soms even dat God er is.

En hoe weerbarstig kan het leven soms zijn, mensen
kunnen elkaar, zichzelf en God in de weg kunnen zitten.
Een mens kan soms het gevoel hebben het contact met
God helemaal kwijt te zijn, overgelaten aan zichzelf,
teruggeworpen op zichzelf.

Misschien ook wel vervreemd van zichzelf, depressief,
zwaarmoedig.

En dan kan muziek soms een therapeutische, helende
werking hebben.

Door muziek kun je innerlijk in beweging gebracht
worden, ontstaat er ruimte voor nieuwe mogelijkheden en
ontwikkelingen. Soms kan muziek helpen om de mist in
je hoofd te doen optrekken, om de nevelen in je ziel te
laten wijken, om weer iets van de hemel te kunnen zien.

Het is zo'n menselijke ervaring:

het gevoel dat je 'van God los bent', dat je God kwijt
bent, dat je niet meer kunt bidden, dat je niet meer kunt
zingen omdat je te verdrietig bent,

te wanhopig, te moedeloos, te kwaad, te ongelovig bent.
Ik kan het niet, ik doe het niet.
Een ander moet het nu maar voor mij doen, zoals ik het
op een ander moment misschien weer voor een ander kan
doen.

‘Al is mijn stem gebroken, mijn adem zonder kracht, het
lied op and’re lippen draagt mij dan door de nacht.’
Zoiets. Dat is goed, dat het niet altijd uit onszelf hoeft te
komen, dat je gerust ook eens een tijd kunt stilvallen.
Heel letterlijk soms. Stilvallen.
Dat je je laaft aan de geestkracht, het geloof van anderen.
Dat is ook de kracht van een geloofsgemeenschap.
Zo kan God in ons midden zijn.

En we zingen niet alleen omdat we zo opgewekt en
vrolijk zijn, maar we zingen ook omdat we een afstand
willen overbruggen.
De afstand tussen Gods beloften van recht, vrede en
geluk aan de ene kant
en onze wereld, ons leven aan de andere kant.

Er is in ons leven dikwijls een niet-zien, een niet ervaren
van Gods goedheid in de wereld en in ons leven.

In deze dagen zijn we op weg naar het Pinksterfeest.
Dan vieren we dat Gods Geest bij ons, in ons wil zijn.
En Gods Geest komt onder andere tot ons in muziek, in
een lied.

De Geest doet ons zingen en overbruggt zo de afstand
tussen Gods beloften en ons vaak zo miserabele leven.
Juist omdat die afstand er is moeten we blijven zingen:
want we zullen ons niet zonder meer neerleggen bij die
tegenspraak, die er is, tussen Gods vrede en onze
wereld.

De Geest houdt de moed erin; de Geest houdt de lofzang
gaande.

Ook in ons verdriet en ongelooft zijn we niet aan onszelf
overgelaten.

De bemoediging van Gods Geest is ons beloofd.

Dat we in die kracht zullen zingen, vandaag en elke
zondag,
alle dagen van ons leven.

Loosdrecht, GK, 25 mei 2014

hmp